

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 362/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti M., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou U., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 9 C 112/09-111 z 24. septembra 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti M., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2010 doručená sťažnosť M., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietala porušenie

svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 112/09-111 z 24. septembra 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010 a žiadala vydať tento nález:

„Ústavný súd Slovenskej republiky určuje, že rozhodnutím Okresného súdu Žiar nad Hronom Rozsudkom č. k.: 9 C/112/2009-145 (správne má byť č. k. 9 C 112/09-111, pozn.) a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici Rozsudkom č. k. 15 Co/378/2009-145 boli porušené základné ľudské práva sťažovateľa podľa čl. 20, 46 ods. 1 Ústavy SR a zároveň podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd Slovenskej republiky Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k.: 9 C/112/2009-145 (správne má byť č. k. 9 C 112/09-111, pozn.) a Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici Rozsudkom č. k. 15 Co/378/2009-145 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Žiar nad Hronom na nové konanie.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 112/2009, ktorý si ústavný súd pripojil pre rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľa, sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 9 C 112/2009, v ktorom sa domáhal proti A. B. a PhDr. A. S. (ďalej len „žalované“) náhrady škody vo výške 33 193,92 €, ktorá mu mala byť spôsobená tým, že žalované porušili svoju právnu povinnosť previesť sťažovateľovi do vlastníctva nehnuteľnosť na základe platne uzatvorených kúpnych zmlúv.

Žalovaná A. B. uzatvorila ako predávajúca so sťažovateľom ako kupujúcim 26. apríla 2006 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti – pozemku EKN parc. č. 204/1 o výmere 13 275 m², orná pôda, zapísanej na LV č. 2676 pre k. ú. Ž.. Žalovaná PhDr. A. S. uzatvorila ako predávajúca so sťažovateľom ako kupujúcim

24. apríla 2006 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti ½ k nehnuteľnosti – pozemku EKN parc. č. 203/1 o výmere 5 630 m², orná pôda, a EKN parc. č. 203/2 o výmere 5 623 m², orná pôda, zapísané na LV č. 2692 pre k. ú. Ž. Predávajúce a sťažovateľ doručili 26. apríla 2009 Katastrálnemu úradu v B, Správa katastra v Ž. (ďalej len „správa katastra“), návrh na povolenie vkladu vlastníckeho práva podľa týchto zmlúv. Žalované od uzatvorených kúpnych zmlúv odstúpili 24. apríla 2006, resp. 26. apríla 2006.

Sťažovateľ sa domáhal určenia neplatnosti odstúpení od kúpnych zmlúv proti žalovaným v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 13 C 38/2007, v ktorom bolo rozhodnuté 29. septembra 2007 tak, že súdnym zmiernom bolo určené, že odstúpenia od zmlúv sú neplatné a kúpne zmluvy medzi sťažovateľom a predávajúcimi trvajú.

Po právoplatnosti tohto rozhodnutia okresného súdu sťažovateľ zistil, že správa katastra medzičasom zápis nehnuteľností na LV č. 2676 a LV č. 2692, k. ú. Ž. zosúladiť s právnym stavom tak, že zmenila (znížila) v listoch vlastníctva zapísanú výmeru prevádzaných nehnuteľností, v dôsledku prevodu časti nehnuteľností žalovanými ešte v roku 2002 v prospech S. Sťažovateľ preto doručil žalovaným dodatky k uzatvoreným kúpnych zmlúv (6. februára 2009), ktoré však žalované nepodpísali. Vkladové konania sp. zn. V 150/2007 a V 151/2007 vedené správou katastra boli rozhodnutiami zo 7. apríla 2009 zastavené.

V konaniach vedených pred okresným súdom pod sp. zn. 13 C 53/08 a sp. zn. 4 C 55/08 sa sťažovateľ domáhal uloženia povinnosti žalovaným previesť na sťažovateľa vlastnícke právo k nehnuteľnostiam. V oboch konaniach boli žaloby sťažovateľa právoplatne zamietnuté (20. februára 2009 a 17. decembra 2008) s poukazom na to, že zo žiadneho platného právneho predpisu ani žiadnej platnej zmluvy nevyplýva pre žalované povinnosť previesť na sťažovateľa vlastnícke právo k nehnuteľnostiam.

Sťažovateľom uplatnená náhrada škody proti žalovaným v konaní pred okresným súdom zodpovedala zmluvnej pokute, ktorú sťažovateľ zaplatil (29. decembra 2008) na základe zmluvy o budúcej zmluve uzatvorenej 26. apríla 2006 medzi sťažovateľom ako budúcim predávajúcim a spoločnosťou E., a. s., ako budúcim kupujúcim. Touto zmluvou o budúcej zmluve sa sťažovateľ zaviazal rovnaké nehnuteľnosti previesť do vlastníctva budúceho kupujúceho na základe jeho výzvy na uzatvorenie budúcej zmluvy, ktorú bol

sťažovateľovi oprávnený doručiť budúci kupujúci v období od 29. mája 2006 do 31. decembra 2006. Keďže sťažovateľ nenadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam od žalovaných, nesplnil ani svoju povinnosť uzatvoriť budúcu kúpnu zmluvu so spoločnosťou E., a. s.

Podľa tvrdenia sťažovateľa sa tak stalo v dôsledku zavineného konania žalovaných. Konanie žalovaných považoval sťažovateľ za priamo úmyselné. Vychádzal z toho, že ak okresný súd v konaní sp. zn. 13 C 38/2007 rozhodol súdnym zmierom a určil, že odstúpenia od zmlúv sú neplatné a kúpne zmluvy medzi sťažovateľom a predávajúcimi trvajú, týmto jeho rozhodnutím bola potvrdená platnosť kúpnych zmlúv a o tejto otázke vznikla prekážka veci rozsúdenej. Príčinnú súvislosť sťažovateľ kvalifikoval tak, že žalované úmyselne nepreviedli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na sťažovateľa napriek platne uzatvoreným kúpnych zmlúvám. Svoju žalobu sťažovateľ odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého každý zodpovedá za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti.

Okresný súd žalobu sťažovateľa vo veci sp. zn. 9 C 112/2009 rozsudkom č. k. 9 C 112/09-111 z 24. septembra 2009 zamietol a zaviazal ho na náhradu trov konania žalovaným. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd uviedol:

„Esenciálnymi predpokladmi takejto zodpovednosti (za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pozn.) je existencia protiprávneho úkonu, spôsobenie škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou. V niektorých prípadoch sa vyžaduje i zavinenie. Zodpovednosť a to občiansko-právna za vznik škody môže vzniknúť jednak z porušenia zákonom uložených povinností, avšak môže dôjsť k vzniku takejto zodpovednosti i titulom porušenia zmluvných, resp. záväzkových povinností. V oboch prípadoch predpokladom vzniku takejto zodpovednosti je porušenie určitej povinnosti, či už vyplývajúcej priamo zo zákona alebo záväzkovo-právneho vzťahu.

V prejednávanej veci navrhovateľ tvrdil, že protiprávnosť konania zo strany odporkyň v rade 1, 2, v dôsledku ktorého došlo i k vzniku škody na strane navrhovateľa spočívala v porušení zmluvnej povinnosti vyplývajúcej pre odporkyne z pôvodne uzatvorených kúpnych zmlúv medzi odporkyňami ako predávajúcimi,... s navrhovateľom ako kupujúcim. V pôvodných kúpnych zmlúvach, ktoré uzatvorili odporkyne ako predávajúce s navrhovateľom ako kupujúcim dohodli sa na prevode vlastníckych práv k

pozemkovým nehnuteľnosťami,... ktoré boli individualizované a konkretizované a takto uzatvorené kúpne zmluvy do súčasnej doby trvajú, návrh na vklad vlastníckeho práva podali všetci účastníci konania, t.j. odporkyne žiadnym spôsobom nezavinili skutočnosť, že následne od času uzatvorenia takýchto kúpnych zmlúv do vkladového konania došlo k zmene výmer... v predchádzajúcich... rozhodnutiach Okresného súdu v Žiari nad Hronom v spojitosti s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici (konania 13 C 53/08, 13 C 189/08, 4 C 55/08, 14 Co 218/08) konštatovali, že pre odporkyne zo žiadneho platného právneho predpisu nevyplýva povinnosť previesť na navrhovateľa nehnuteľnosti v zmysle pôvodne uzatvorených zmlúv. Je nutné konštatovať, že na strane odporkýň neexistuje žiadna právna či už zákonom uložená alebo zmluvne dohodnutá povinnosť uzatvoriť dodatky k pôvodným kúpnyim zmluvám.

Na základe takto vykonaného dokazovania súd potom rozhodol tak, že návrh navrhovateľa v celom rozsahu ako nedôvodný, pokiaľ sa domáhal náhrady škody, zamietol, pretože navrhovateľ nepreukázal prioritnú podmienku vzniku zodpovednosti a to existenciu protiprávneho konania na strane odporkýň, ktoré konanie má pôvod či už v porušení zákonnej, resp. zmluvnej povinnosti. “

Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku odvolanie 19. novembra 2009 z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 205 ods. 2 písm. d) a f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnuté rozhodnutie zmenil a žalobe vyhovel. Poukázal na to, že kúpne zmluvy so žalovanými pripravoval sťažovateľ na základe výpisu z aktuálneho listu vlastníctva k prevádzaným nehnuteľnostiam, a vychádzal teda z údajov katastra. Povinnosťou žalovaných bolo zaviazat' sa len na také plnenie, ktoré vedia splniť. O tom, že výmery prevádzaných nehnuteľností boli už v tom čase znížené, žalované museli vedieť, pretože samy previedli už prv ich časti tretiemu subjektu. Postupovali teda v rozpore s § 415 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, majetku, na prírode a životnom prostredí. Žalované sa zaviazali ako predávajúce na prevod vlastníctva k predmetu, ktorého vlastníckmi v celom rozsahu neboli a konali v rozpore s dobrými mravmi, ako aj v rozpore s uzatvoreným právnym úkonom.

Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010 tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby ako vecne správny potvrdil, vo výroku o náhrade trov konania zmenil (výšku náhrady trov zvýšil) a priznal žalovaným náhradu trov odvolacieho konania.

Rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 112/09-111 z 24. septembra 2009 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010 nadobudol právoplatnosť 22. marca 2010.

Porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v sťažnosti doručenej ústavnému súdu rozsudkami okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ odôvodnil tým, že všeobecné súdy mu nepriznali jeho zákonné právo na náhradu škody, hoci reálne uplatnenie tohto základného práva predpokladá, že účastníkovi súdneho konania musí byť súdna ochrana poskytnutá v zákonom predpokladanej kvalite. Rozhodnutia oboch súdov sú založené na ústavne nekonformnom výklade aplikovaných zákonných ustanovení, ktorým bol popretý ideál spravodlivosti a rozumný výklad hmotného práva. Súdy rozhodovali na základe reštriktívneho výkladu aplikovaných zákonných ustanovení, nerešpektovali podstatu a zmysel inštitútu náhrady škody, a takto zásadne popreli účel a význam nápravy škody spôsobenej sťažovateľovi žalovanými. K veci pristupovali príliš jednostranne, čím ochranu práva sťažovateľa urobili iluzórnou a nerealizovateľnou.

Rozhodnutia všeobecných súdov sú arbitrárne a v rozpore s princípom právnej istoty ako súčasti právneho štátu. Ich právne závery sú v nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami a nevyplývajú z nich. Z odôvodnení oboch rozhodnutí všeobecných súdov nemožno zistiť, ako sa vysporiadali so skutočnosťou, že nie je predsa možné na ťarchu sťažovateľa posudzovať stav, že sa niekto zaviazal na plnenie a takéto plnenie nesplní riadne a včas. Súdy vôbec neprihliadli na skutočnosť, že konanie žalovaných, ktoré porušili svoje zmluvné povinnosti, a navyše aj generálnu prevenčnú klauzulu (§ 415 Občianskeho zákonníka), možno považovať za úmyselné.

Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru rozsudkami okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ odôvodnil tým, že napadnutými rozhodnutiami bola porušená spravodlivá rovnováha, ktorá musí byť zachovaná medzi náhradou škody a úmyselným konaním žalovaných. S ohľadom na okolnosti daného prípadu povinnosť, aby

sťažovateľ zisťoval, či žalované sa úmyselne nesnažia spôsobiť mu škodu podpísaním kúpnych zmlúv na časti pozemkov, ktoré ani nevlastnia, kladie na sťažovateľa neprimerané bremeno v rozpore s dohovorom. Nárok sťažovateľa okresný súd ani krajský súd neanalyzovali vo svetle spôsobenej škody úmyselným konaním.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj porušenie čl. 20 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu oboma rozsudkami všeobecných súdov s odôvodnením, že obe rozhodnutia všeobecných súdov mu spôsobili stratu nároku na náhradu škody namiesto nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Ako vyplýva z obsahu i petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu tak rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C 112/09-111 z 24. septembra 2009, ako aj rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 9 C 112/09-111 z 24. septembra 2009. V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tejto časti sťažnosti sťažovateľa, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade odvolaciemu súdu. Odvolací súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie sťažovateľa bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom.

Odlišná je situácia pri tej časti sťažnosti, ktorá sa týka rozsudku krajského súdu č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010 – v tejto časti sťažnosti je právomoc ústavného súdu

daná. Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu namietal sťažovateľ porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tvrdeniami sťažovateľa, podľa ktorých rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podstatou sťažnosti na porušenie označených práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010 je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého mu súdna ochrana nebola krajským súdom poskytnutá v zákonom predpokladanej kvalite v dôsledku toho, že rozsudok krajského súdu je založený na ústavne nekonformnom reštriktívnom výklade aplikovaných zákonných ustanovení, ktorým bol popretý ideál spravodlivosti, rozumný výklad hmotného práva, a tým aj zmysel a účel inštitútu náhrady škody. Ani odôvodnenie rozsudku krajského súdu nezodpovedá zákonnej požiadavke, pretože z neho nemožno zistiť, ako sa krajský súd vysporiadal so skutočnosťou, že nie je možné na ťarchu sťažovateľa posudzovať stav, keď sa žalované zaviazali na plnenie, ktoré nespĺnili, a ani neprihliadol na skutočnosť, že konanie žalovaných bolo porušením ich zmluvných povinností a § 415 Občianskeho zákonníka.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Krajský súd v odôvodnení rozsudku č. k. 15 Co 378/2009-145 z 10. marca 2010 uviedol:

„Krajský súd, ako súd odvolací, prejednal odvolanie účastníkov v rozsahu danom ustanovením § 212 ods.1, 2 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods.1, 2 O.s.p. potvrdil rozhodnutie okresného súdu vo veci samej ako vecne správne podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p...“

Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že rozhodnutie okresného súdu je vo výroku správne. Odvolací súd sa stotožňuje aj s právnymi závermi súdu prvého stupňa v celom

rozsahu, keď tento dospel k záveru, že neboli splnené základné predpoklady pre priznanie nároku, nakoľko nebolo preukázané, že by odporkyne sa dopustili protiprávneho úkonu.

Z odvolania navrhovateľa nevyplýva, že by tento namietal nedostatočne zistený skutkový stav, poukazuje na doteraz zistené skutkové okolnosti veci a právne argumentuje poukazujúc na okolnosti uzatvárania zmlúv ako aj nato, že svoj nárok odôvodňuje s odkazom na § 415 O.z. Odvolací súd v zhodne so súdom prvého stupňa uvádza, že na strane odporkyň nebola zistená žiadna taká skutočnosť, z ktorej by bolo možné usudzovať nato, že bol naplnený jeden z predpokladov vzniku škody, a to existencia protiprávneho úkonu. Okresný súd správne poukázal na ďalšie konania, ktoré prebehli v danej veci pred okresným súdom, zvlášť aj na rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica 14 Co/218/08. Odvolací súd zvlášť poukazuje na rozhodnutie odvolacieho súdu 13 Co/189/08, kedy odvolací súd konal vo veci Okresného súdu v Žiari nad Hronom sp. zn. 13 C/53/2008, v ktorom odvolací súd podrobne argumentoval a právne zdôvodnil všetky okolnosti uzatvorenia daných zmlúv. V každom prípade je konštatované, že nemožno odporkyne prinútiť na uzatvorenie dodatku ku kúpnyim zmluvám. V žiadnom z týchto konaní nebolo preukázané tvrdenie navrhovateľa, že by sa dopustili porušenia svojich povinností, navyiac, že by v príčinnej súvislosti s týmto konaním vznikla navrhovateľovi škoda. Po uzatvorení kúpnych zmlúv v roku 2002 odporkyňami so S., kde bol vyhotovený aj riadny geometrický plán, odporkyniam boli doručené len zmluvy s vyznačeným rozhodnutím o povolení vkladu vlastníckeho práva. Vzhľadom na výmeru spornej nehnuteľnosti nebol dôvod, aby odporkyne nejakým spôsobom sa zaujímali o to, akým spôsobom je zmena v katastri nehnuteľností vykonaná a ako je zapísaná výmera týchto nehnuteľností. Na základe zmluvy nemali ani vedomosť, aká výmera zostávajúceho pozemku im zostala. Nemožno im pričítať za vinu to, že pri uzatváraní zmluvy s navrhovateľom tento sám, keď pripravoval zmluvu, uviedol nesprávnu výmeru prevádzaných nehnuteľností, a to bez ohľadu nato, že navrhovateľ vychádzal z údajov katastra. Navrhovateľky nemali žiadnu povinnosť pri uzatváraní danej zmluvy a ani nemohli vedieť, že výmera uvedená navrhovateľom v návrhu na uzatvorenie zmluvy nie je správna.

Odvolací súd sa stotožňuje s argumentáciou odporkyň, že predmetom zmluvy ako aj zmluvy o budúcej zmluve bolo nemožné plnenie a odvolací súd nad rámec rozhodnutia

okresného súdu a jeho dôvodov poukazuje na § 37 ods.2 O.z., podľa ktorého právny úkon, ktorého predmetom je plnenie nemožné, je neplatný.

V danom prípade ide o absolútnu neplatnosť, na ktorú súd musí prihliadnuť aj z úradnej povinnosti. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že súd schválil zmier účastníkov v konaní 13 C/38/2007-192, aj keď podľa názoru odvolacieho súdu súd takýto zmier schváliť nemal vzhľadom na obsah takéhoto zmieru, ktorý sa týka platnosti právnych úkonov. V takomto prípade ide totiž o rozhodnutie, ktoré by malo byť založené na základe rozhodnutia súdu a nemôže byť závislé od vyhlásenia a od vôle účastníkov v prípade, ak ide o absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

Odvolací súd zároveň poukazuje na uzavretú zmluvu o budúcej zmluve, ktorou sa navrhovateľ zaviazal, že prevedie vlastnícke právo do 31.12.2006, pričom sa sám vystavil riziku, že túto požiadavku nemusí splniť. Navyiac, zaviazal sa k plneniu i napriek tomu, že v čase uzatvárania tejto zmluvy nebol ešte vlastníkom sporných nehnuteľností a nemal ani právo s nimi nakladať, keďže nenastali účinky vkladu do katastra nehnuteľností, teda zmluva sa nestala účinnou. Avšak zato, že nenastali tieto účinky, nemožno viniť odporkyne, resp. oni svojim konaním nespôsobili prípadnú škodu, ktorá by mala vzniknúť na strane navrhovateľa, keďže absentuje príčinná súvislosť medzi ich konaním a takto vzniknutou škodou. Údajná škoda totiž nevznikla v dôsledku konania odporkýň, ale v dôsledku konania navrhovateľa pri uzatváraní zmluvy o budúcej zmluve, keď túto uzatvoril aj napriek tomu, že nemal právo na dispozíciu s predmetom zmlúv – pozemkami, ktorých vlastníkom ešte nebol.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozhodnutie okresného súdu potvrdil ako vecne správne...“

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého „v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne

vysvetlí, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako právne vec posúdil“. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že krajský súd na argumentáciu sťažovateľa reagoval primeraným spôsobom, vysporiadal sa s okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k svojmu rozhodnutiu. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je zrejmé, že dôvodom, pre ktorý nebolo možné vyhovieť žalobe sťažovateľa, bolo to, že sťažovateľ v konaní nepreukázal porušenie právnej povinnosti žalovanými. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa ustanovením § 415 Občianskeho zákonníka (podľa ktorého je každý povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí) v odvolaní, odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vysvetlil, z akých dôvodov dospel k záveru, že ani tento argument sťažovateľa neobstojí a žalované neporušili ani túto všeobecnú povinnosť. Krajský súd tento svoj názor odôvodnil jednak tým, že kúpne zmluvy, ktoré mali byť uzatvorené medzi sťažovateľom ako kupujúcim a žalovanými ako predávajúcimi, pripravil samotný sťažovateľ a sťažovateľ do nich uviedol výmeru pozemkov a jednak tým, že žalovaným boli po predchádzajúcom prevode časti

nehnutelností S. v roku 2002 doručené len zmluvy s vyznačeným rozhodnutím o povolení vkladu vlastníckeho práva (na základe ktorých nemali ani vedomosť, aká výmera zostávajúceho pozemku im ostala), v dôsledku čoho im nemožno pričítať za vinu to, že v zmluve pripravenej a predloženej im sťažovateľom bola uvedená nesprávna výmera nehnuteľnosti.

Keďže sťažovateľ tvrdil, že rozhodnutie krajského súdu je založené na svojvoľnej aplikácii práva, zaoberal sa ústavný súd ďalej tým, či výklad podmienok vzniku zodpovednosti za škodu, najmä pokiaľ ide o otázku, že jednou z podmienok vzniku zodpovednosti je existencia protiprávneho úkonu, nebol svojvoľnou aplikáciou práva.

Krajský súd sa stotožnil s formulovaním podmienok vzniku zodpovednosti za škodu okresným súdom, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že *„esenciálnymi predpokladmi zodpovednosti je existencia protiprávneho úkonu, spôsobenie škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou“*, pričom *„zodpovednosť... za vznik škody môže vzniknúť jednak z porušenia zákonom uložených povinností, avšak môže dôjsť k vzniku takejto zodpovednosti i titulom porušenia zmluvných, resp. záväzkových povinností. V oboch prípadoch predpokladom vzniku takejto zodpovednosti je porušenie určitej povinnosti, či už vyplývajúcej priamo zo zákona alebo záväzkovoprávneho vzťahu“*.

Ústavný súd považuje takto formulované princípy posudzovania podmienok vzniku zodpovednosti za škody za zodpovedajúce právnej úprave i záverom právnej teórie a stotožňuje sa s nimi. Ani samotný sťažovateľ bližšie svoj názor o tom, že žalované porušili právnu povinnosť vyplývajúcu priamo zo zákona, resp. záväzkovoprávneho vzťahu, neodôvodnil. V priebehu konania (a aj v sťažnosti doručenej ústavnému súdu) tvrdil iba to, že žalované porušili ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka a nesplnili povinnosť previesť vlastnícke k nehnuteľnosti na sťažovateľa, na čo sa zaviazali v kúpnych zmluvách.

Spôsob, akým sa s týmito argumentmi vysporiadal krajský súd, považuje ústavný súd za ústavne konformnú aplikáciu práva (vo vzťahu k nemožnosti aplikovať na vec § 415 Občianskeho zákonníka, pozri už uvedené), stotožňuje sa aj s jednotlivými dôvodmi, ktoré

krajský súd použil, podľa ktorých „*predmetom zmluvy* (uzatvorenej medzi účastníkmi, pozn.) *bolo nemožné plnenie*“ s následkom podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právny úkon, ktorého predmetom je plnenie nemožné, je neplatný, pričom ide o neplatnosť absolútnu, ku ktorej prihliada súd z úradnej povinnosti. Žalované nemohli preto porušiť zmluvnú povinnosť vyplývajúcu pre ne z pôvodne uzatvorených kúpnych zmlúv medzi odporkyňami ako predávajúcimi so sťažovateľom ako kupujúcim, a preto na strane žalovaných neexistuje žiadna právna či už zákonom uložená alebo zmluvne dohodnutá povinnosť uzatvoriť dodatky k pôvodným kúpnyim zmluvám. Právnym následkom vzniknutej situácie môže byť potom iba povinnosť na vrátenie (prípadne už poskytnutých) vzájomných plnení z neplatnej zmluvy, avšak nie náhrada škody.

Ústavný súd nepovažoval preto právny názor krajského súdu, na ktorom založil potvrdenie napadnutého rozsudku okresného súdu, za svojvoľný či arbitrárny. Aplikácia príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka na vec sťažovateľa krajským súdom nepoprela ich účel a zmysel. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu postupoval v súlade i so zásadou ústavne konformného výkladu, pretože nepoužil taký výklad dotknutých ustanovení, ktorý by poprel realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. Ústavný súd preto na rozdiel od sťažovateľa zastáva názor, podľa ktorého výkon súdnej moci krajským súdom vo veci sťažovateľa smeroval k uplatneniu ideálu spravodlivosti, rešpektoval procesné pravidlá aj požiadavku rozumného výkladu hmotného práva.

Z týchto dôvodov odmietol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj porušenie čl. 20 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu oboma rozsudkami všeobecných súdov s odôvodnením, že obe rozhodnutia všeobecných súdov mu spôsobili stratu nároku na náhradu škody namiesto nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Sťažovateľ odôvodňuje porušenie svojho základného práva na vlastníctvo a práva na majetok rozsudkom krajského súdu tým, že podľa jeho názoru mal legitímnu nádej na nadobudnutie práva na náhradu škody voči žalovaným, pretože splnil všetky podmienky na vznik takéhoto nároku a napriek tomu krajský súd rozsudok okresného súdu o zamietnutí jeho žaloby potvrdil.

Ústavný súd sa najprv zaoberal posúdením toho, či vo vzťahu k nehnuteľnosti platilo, že ide o „majetok“ sťažovateľa v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu.

Za majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa považuje nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby, teda veci alebo iné aktíva, ktorých vlastníkom je táto osoba, ale i majetok, nadobudnutie vlastníctva ku ktorému môže fyzická alebo právnická osoba legitímne očakávať (ako to ostatne uvádza aj samotný sťažovateľ).

Ako je zrejmé z tvrdení sťažovateľa, podľa jeho názoru mu svedčila legitímna nádej na nadobudnutie majetku (náhrady škody), pretože splnil všetky zákonom ustanovené podmienky. Tieto tvrdenia sťažovateľa by mohli byť správne, avšak iba v prípade, že ich sťažovateľ skutočne splnil. Ako však už bolo uvedené vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd je toho názoru, že záver okresného súdu i krajského súdu o tom, že sťažovateľ nepreukázal splnenie podmienok vzniku zodpovednosti za škodu, je nielen ústavne konformný, ale aj správny.

V situácii, keď sťažovateľ nesplnil zákonné podmienky na vznik jeho nároku, nemožno uvažovať ani o legitímnej nádeji na nadobudnutie náhrady škody. Sťažovateľ nemohol v čase vydania rozhodnutia krajského súdu legitímne bez splnenia zákonných podmienok očakávať, že náhradu škody získa, keď nesplnil podmienky na jej priznanie.

Z uvedených dôvodov sťažovateľovi nepatrila podľa názoru ústavného súdu ani legitímna nádej na nadobudnutie náhrady škody proti štátu, a preto je vylúčené, aby rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva na majetok tak, ako je toto právo garantované v čl. 1 dodatkového protokolu (a rovnako aj v čl. 20 ústavy).

Z uvedeného je zrejmé, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu označeného práva sťažovateľa pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím krajského súdu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, a z tohto dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa aj tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2010